

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

45

ISSN 1211-7250

ISBN 80-86023-64-8

BRNO 2004

3001-

9395458

PŘEHLED VÝZKUMŮ 45

- Vydává: Archeologický ústav AV ČR Brno
Královopolská 147, 612 00 Brno
E-mail: infor@iabrno.cz
- Odpovědný redaktor: doc. PhDr. Jaroslav Tejral, DrSc.
- Redakce a příprava pro tisk: Ing. Petr Škrdla, PhD., Mgr. Balázs Komoróczy, PhDr. Lubomír Šebela, CSc.,
PhDr. Rudolf Procházka, CSc., PhDr. Jiří Doležel, Dana Gregorová, Alice Del
Maschio
- Na titulním listě: Jeskyně Švédův stůl. Foto Jiří A. Svoboda
- Tisk: Bekros
- Náklad: 400 ks

© 2004 by the Authors.

All rights reserved.

AÚ AV ČR Brno, Královopolská 147, 612 00

pohybuje mezi 425-430 m. V podloží se nacházejí svahové hlíny kryjící zvětralé ruly moravika.

Nalezeno bylo několik kusů kamenné štípané industrie a keramický střep zhotovený z hmoty se silnou příměsí písčitého ostřiva. Z hlediska použité suroviny je štípaná industrie z rohovce typu Krumlovský les, varieta II (7 ks; 1 kus je přepálený). Typologicky ji tvoří čepelový ústěp, ústěpy a odpad.

„Dubecké“. Neolit. Sídliště (?). Povrchový průzkum.

Na terasovém stupni táhlého, k jihovýchodu klesajícího návrší 1 km JV obce bylo při sběru dne 7. 2. 2004 nalezeno řídce rozptýleno několik neolitických předmětů (ZM 1:25 000, mapa 24-332 Mohelno, 423 mm od Z s. č. a 328 mm od J s.č.). Nadmořská výška se pohybuje mezi 410-415 m. V podloží se nacházejí svahové hlíny a spraše kryjící zvětralé ruly moravika.

Silně poškozený polotovár sekerky z chloritické zelené břidlice želešické proveniencí dokládá skupinu broušené kamenné industrie. Dále jsme našli zvětralý střep obsahující drčené úlomky hornin moravika a křemene. Další písčité střep je zdoben obvodovými rýhami a lištou, jeho datace je však problematická. Nálezy uzavírá oboustranně zlomená čepel z rohovce typu Krumlovský les, varieta I.

Martin Kuča, Milan Vokáč, Josef Kovář, FF MU Brno

Resumé

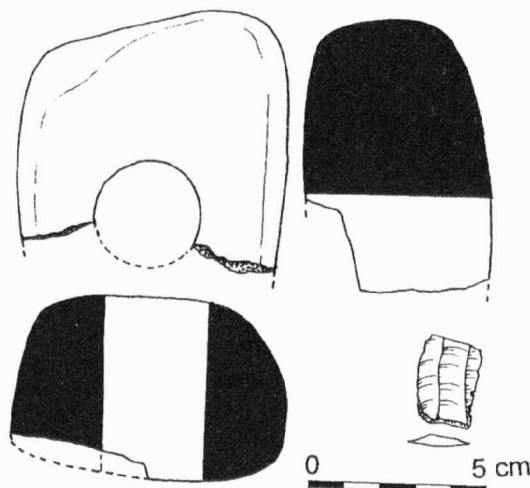
Příbram (Bez. Brno-venkov). Ostrand der Gemeinde. Neolithikum. Siedlung (?). Oberflächensammlung.

Příbram (Bez. Brno-venkov). „Dubecké“. Neolithikum. Siedlung (?). Oberflächensammlung.

RATIBOŘICE (okr. Třebíč)

„Proklaty“. MMK (?). Náhodný nález. Povrchový sběr.

Lokalita leží asi 1,3 km SVV obce v místní trati „Proklaty“ na katastru Ratibořic v místě vymezeném v ZM 1:10 000, mapový list 23-44-09, 20 mm V s. č. a 145 mm J s. č. Je umístěna na jižním, výrazně členitém svahu nad Ratibořickým potokem v nadmořské výšce 485-488 m. Povrchovým sběrem zde Pavel a Jaroslava Škrdlovi zjistili několik nových archeologických předmětů (obr. 8). Z nich vyniká tyl sekeromlatu, na jehož zhotovení byl využit amfibolický diorit původem z metabazitové zóny brněnského masivu. Další artefakt představuje čepel z kvalitní šedozelenavé plazmy, vytěžené jádro z rohovce typu Krumlovský les variety I a ústěp z kusového křišťálu (proveniencí z okolí Kněžic u Brtnice). Tato štípaná industrie byla nalezena rozptýlena v poli směrem na západ až do vzdálenosti 200 m od základního bodu. Ze starších nálezů učiněných v 1. polovině 20. století p. Bulou a F. Papouškem je z tratě „Proklaty“ několik kusů broušené industrie, jako 2 sekerky a klínek ze zelené břidlice a zlomek mlatu z gabra (?) (Vidomec F. a V. 1951, 182). Podle přítomnosti kusového křišťálu, použité suroviny na výrobu broušené industrie (amfibolický diorit) a geografické pozice lokality na samém okraji pravěké sídelní oikumeny můžeme předběžně nalezený materiál datovat do kultury s moravskou malovanou keramikou.

Obr. 8. Ratibořice. Neolitická kamenná industrie. Ratibořice. Neolithische Steinindustrie.

Neolitická keramika až na jeden sporný kousek chybí a naskytá se otázka interpretace jednotlivých nálezů kamenné industrie – indicie blízkého sídliště (?), rozptýl artefaktů v širším zázemí sídliště (?), komunikační trasy (?), získávání surovin (?) aj.

V jižní části lokality v okolí křovinatého místa při okraji terasy se koncentrují nálezy raně středověké až novověké keramiky ze 13.-17. století. Z nich nejstarší jsou početné tuhové střepy z hrnců i zásobnic zdobené radélkem, rýhami a žlábkou z 1. poloviny 13. století. Ty souvisí se středověkou osadou Proklaty uvedenou v pramenech 14.-15. století (Nekuda 1961, 68; Košťufík a kol. 1986, 235).

Milan Vokáč, FF MU Brno
Pavel Škrdl, Třebíč

Literatura

- Košťufík, P. a kol. 1986: Pravěk Třebíčska. Brno.
Nekuda, V. 1961: Zaniklé osady na Moravě v období feudalismu. Brno.
Vildomec, F. – Vildomec, V. 1951: Soupis prehistorických nálezů Moravskobudějovicka. Strojopis uložený v ZMM Třebíč.

Resumé

Ratibořice (Bez. Třebíč). „Proklaty“. MBK (?), Einzelfund. Oberflächensammlung.

SENTICE (okr. Brno-venkov)

„Čtvrť“. LnK. Sídliště. Povrchový průzkum.

Při povrchovém průzkumu bylo přibližně mezi Senticemi a Čebínem objeveno nové sídliště lidu s lineární keramikou v trati Čtvrť (1 km SV od kostela v obci). Nevýrazné střepy z narušených objektů jsou drobné, zastoupeny jsou jednak písčité, jednak plavené. Soubor keramiky doprovází kamenná ští-

paná industrie, tvoří ji 5 úštěpů, a to z rohovce typu Krumlovský les, variety I i II (2x) a silicitu glacienních sedimentů (2x).

Martin Kuča, Kamil Smíšek, FF MU Brno

Resumé

Sentice (Bez. Brno-venkov). „Čtvrť“. LBK. Siedlung. Rettungsgrabung.

SLATINKY (okr. Prostějov)

Močidýlka. Neolit. Sídliště. Záchraný výzkum. Uložení: Muzeum Prostějovska v Prostějově.

V druhé polovině roku 2003 bylo Muzeem Prostějovska prozkoumáno pět ploch skrytých pro stavbu rodinných domů. Z nich byla na jedné zjištěna pouze mělká deprese, pravděpodobně přírodního původu. Na ostatních bylo zachyceno množství sídlištních jam s bohatým keramickým inventářem. Byla také shromážděna poměrně početná kolekce broušené i štípané kamenné industrie i kostěných nástrojů. Nebyly však nalezeny žádné kovové předměty, pouze v několika objektech KLPP se vyskytovala struska. Výzkum v této poloze bude pokračovat v návaznosti na stavbu dalších rodinných domků.

Pavel Moš, M Prostějovska v Prostějově

Resumé

Slatinky (Prostějov District). „Močidýlka“ field. Neolithic. Settlement. Rescue excavations.

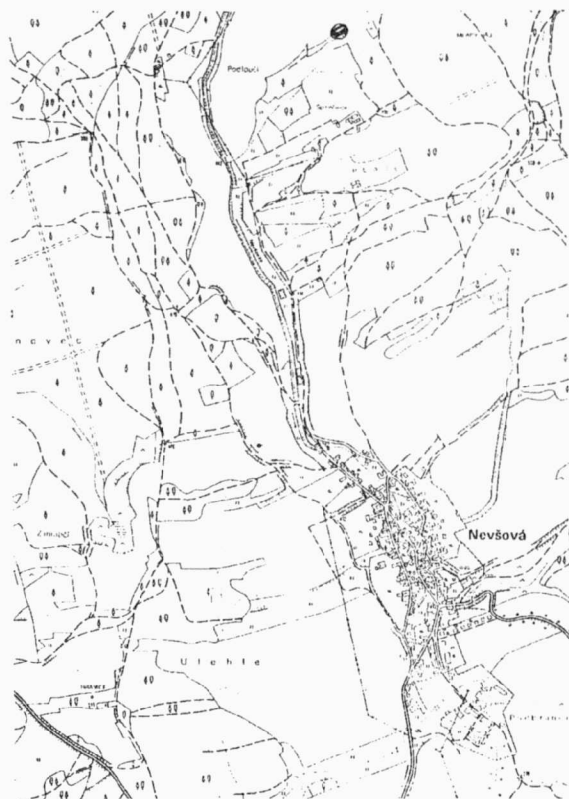
SLAVIČÍN (k. ú. Nevšová, okr. Zlín)

„Panské“. LnK. Zjišťovací výzkum.

Při realizaci povrchového průzkumu na katastru obce Slavičín – Nevšová byly v trati „Panské“ nalezeny fragmenty pravěké keramiky (první nálezy v těchto místech však byly zjištěny již v červenci roku 1996 po hluboké orbě). Nalezené zlomky keramiky byly vyrobeny z hrubšího materiálu a nebyly příliš důkladně vypáleny. Vnější povrchová úprava byla provedena okrovou barvou. Vnitřní stěna střepů je tmavě šedá až černá, nesoucí známky po vypalování. Následným podrobnějším průzkumem této lokality byly nalezeny větší střepy nádob nesoucí známky zdobení jednotlivými prstovými vpichy v liniích. Kumulace těchto nálezů byla na menší ploše o rozměrech v půdorysu cca 4 x 5 m a v hloubce přibližně 20-30 cm. Naleziště ve trati „Panské“ je situováno na ZM 1 : 10 000, od Z s.č. 88 a 114 mm, od J s.č. 151 a 153 mm (obr. 9). Nachází se v severozápadní části katastru, a to na polních parcelách svažujících se k jihozápadu.

Naleziště zmíněné keramiky je na rozhraní lesního porostu a obdělávané zemědělské půdy v nadmořské výšce přibližně 500 m. Vzhledem k poměrně malé ploše místa nálezu (4 x 5 m) a téměř úplné sterilitě okolního polního terénu lze předpokládat další nálezy ve větší hloubce nebo již v prostoru lesních parcel, kde není možné s ohledem na trvalý lesní porost provést důkladnější průzkum a tím popř. rozšířit prostorově tuto lokalitu.

Nalezená keramika byla předána k posouzení Janě Langoové z Muzea jihovýchodní Moravy ve Zlíně, které děkují za její

Obr. 9. Slavičín. Poloha naleziště kultury s LnK v trati „Panské“ u Nevšové, výřez z mapy 1:10 000. Slavičín. Lage der Lokalität der LBK in der Flur „Panské“ bei Nevšová (Ausschnitt aus der Landkarte – Maßstab 1:10 000).

vyhodnocení a chronologické zařazení. Objevené keramické fragmenty patří kultuře s lineární keramikou. Jedná se tak o první nálezy této nejstarší keramiky v katastru obce Nevšová (dřívější nálezy LnK byly učiněny převážně v katastru města Slavičina).

Josef Ščuglík, M Slavičín

Resumé

Slavičín (Kataster Nevšová, Bez. Zlín). LBK. Siedlung. Feststellungsgrabung.

TETČICE (okr. Brno-venkov)

750 m V stanice ČD. Neolit. Ojedinelé nálezy. Povrchový průzkum.

V září roku 2003 se na sprašovém JV svahu vyběhajícího z kopce Křiby (750 m V stanice Českých drah) podařilo povrchovým sběrem shromáždit dva kusy štípané industrie. Jedná se o nevýrazné drobné úštěpy zhotovené z rohovce typu Krumlovský les, variety II. Možnost neolitického sídliště není vyloučena, protože sběrové podmínky nebyly ideální – neopřršená podmítka. Časem bude prospekce pokračovat.

Martin Kuča, FF MU Brno